

Romantická jízda podél kanálu dvou moří

text Martin Severa foto autor a canal agentura

CANÁL DU MIDI NEBOHÍ KANÁL DVOU MOŘÍ JE 240 KM DLOUHÝ PRŮPLAV VE FRANCII SPOJUJÍCÍ ATLANTSKÝ OCEÁN SE STŘEDOZEMNÍM MOŘEM MEZI TOULOUSE A SÈTE. BYL VYBUDOVANÝ UŽ V LETECH 1666–1682, A TÍM PÁDEM JE NEJSTARŠÍM KANÁLEM, KTERÝ JE STÁLE V PROVOZU. PATŘÍ K NĚMU I CANAL LATÉRAL À LA GARONNE (190 KM), VLASTNÍ ŘEKA GARONNE (78 KM) A DELTA GIRONDE (85 KM). V ROCE 1996 BYL ZAPSÁN NA SEZNAM SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO. LETOS TAK OSLAUVJE 350 LET OD SVÉHO ZALOŽENÍ A 20 LET OD ZAPSÁNÍ NA TENTO PRESTÍŽNÍ SEZNAM. V RÁMCI TOHOTO VÝROČÍ SE KONAJÍ TAKÉ MNOHÉ AKCE...

Canal du Midi

Byl postaven za Ludvíka XIV. v letech 1666–1681. Jeho stvořitelem byl Pierre-Paul Riquet, který vyřešil největší oríšek – tj. jak kanál napájet vodou, aby se po něm dalo přeplout od jednoho moře ke druhému. Poblíž prahu Lauragais na svazích Mont Noire

vybudoval kaskádu několika nádrží, do kterých z Černé hory svedl vodu. V tomto místě je totiž velké množství srážek – 1400 mm za rok. Tyto zásobárny vody pak vzájemně propojil a svedl rigolem do kanálu. Tato vodní cesta byla určena především pro nákladní dopravu. S rozmachem železnice a později kamionové dopravy v šedesátých letech 20. století však nákladní doprava ztratila smysl a poslední „cargo“ plavidlo tudy projelo v roce 1985. A tak dnes slouží především k rekreaci.

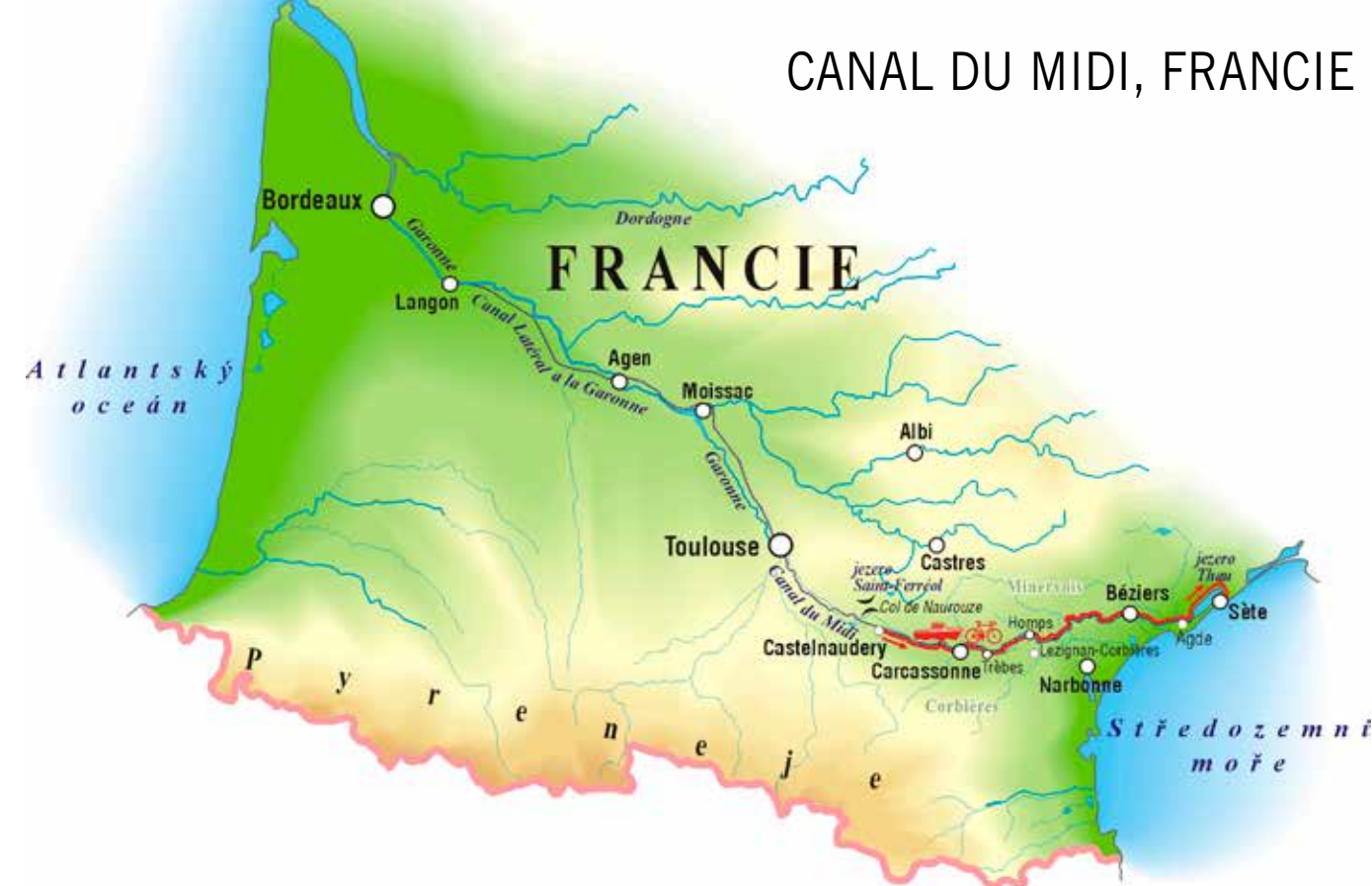
Další fakta:

- Za rok spotřebuje kanál 90 milionů kubiků vody.
- Nejvyšší nadmořská výška je 193 metrů.
- V Béziers, Riquetově rodišti, je kaskádovitě nad sebou osm zdymadel. Zdolání trvá hodinu a půl a loď klesne o 25 metrů až na úroveň řeky Orbe.
- Kanál vede v několika místech nad silnicí.
- Celkem je na kanálu 98 zdymadel.
- V 17. století stála výstavba kanálu 18 milionů livrů (1 livre neboli libra odpovídá 409 gramům stříbra).
- Loďe byly zpočátku taženy koňmi po cestičkách podél kanálu. Cestující se dostali do svého cíle daleko rychleji než dnes, protože na zdymadlech nečekali v plavebních komorách, ale přestupovali.
- Z Toulouse do Sète to v roce 1855 trvalo 32 hodin.
- Cena byla stanovena za jednu míli. Měštan platil 3 soly, sluha nebo námořník 1 a půl. Celá trasa z Toulouse do Adge stála v roce 1684 v průměru 1 a půl livru.
- Kanál má 700 výpustí pro zemědělskou půdu a může zavlažít až 40 000 hektarů půdy.

Vypluli jsme lodí naloženou koly z říčního přístavu Castelnaudary směrem ke Středozemnímu moři. Název města pochází z occitanského Castelnou d'Arri. Nalézá se nedařleko 193 vysokého prahu Naurouze, který je hranicí povodí Atlantiku a Středozemního moře. To je také nejvyšší bod kanálu, odtud právě teče voda na obě strany. Na lodi nás bylo devět a devět bylo i kol. Moji přátelé dávali spíše přednost pozorování krajiny z paluby, a tak jsem většinou jezdil sám. Ráno kolem deváté jsem nasedl na kolo a jel napřed podél kanálu prozkoumat dílčí cíle naší cesty. První moje etapa vedla z Castelnaudary do Carcassonne. Jel jsem těsně vedle vody, úzká pěšinka se někdy podobala lesní cestičce s vyčnívajícími příčnými kořeny, občas se rozšířila na šotolinovou cestu. Ty cestičky podél kanálu jsou po obou stranách a před tím, než byl vynalezen parní stroj a lodní šroub, tudy chodili koně zapřažení za plavidla. Mával jsem prolouvajícími lodím i lodičkám a pozoroval dění na zdymadlech. Hned na tom prvním jsem se zdržel a čekal, až přijede naše loď. Ta připlula do plavební komory jako první a čekala na další dvě, neboť místo je tam pro tři. Holandská rodina se však do železných vrat nemůže trefit. Maminka se snaží signalizovat správný směr, jenže tatínek „špatně“ kormidluje. Po několika pokusech je od kormidla vyhnán a řízení přídí zabod-

nuté lodi do břehu se ujala maminka. Její cit pro zařazení zpětného chodu se však zmištal v nulových hodnotách. Otec se snaží lanem přitáhnout záď loď, ale náhlý zpětný chod motoru (pozdě!) vede k definitivnímu zpřícení lodi ve vrtech tak, že tudy asi dlouho žádná loď neprojde. Naštěstí poněkud znervóznělý zdymadlář pouští naši loď dál, neboť v obou směrech se už také vytváří kolona. Když pak v další várci holandské plavidlo zdymadlem úspěšně projelo, zjistila maminka, že otec se synem jsou na břehu. Běželi podél lodi a občas se neúspěšně pokusili naskočít. Z vody se pak obtížně vyhrabávali na nepřístupný břeh...

Gastronomicky vzato je Castelnaudary hlavním městem pochoutky zvané cassoulet. Jsou to velké bílé fazole zapečené s kuřecím masem a klobásami v keramické míse. Pokud se na tento lahodný pokrm dostatečně medicínsky nepřipravíte, může se vám stát, že po jeho požití ztratíte přátele, opustí vás manželka a děti se k vám budou bát přibližovat. Základ pokrmu, tedy fazole, má svůj historický důvod. Castelnaudary leží v kraji albigenických, tedy katarů (z kterého slova pak vzniklo české kacír), jehož středem je město Albi. Ti nejhrošivější si říkali dokonalí a byli to z dnešního pohledu čistí vegani. Odmítali jíst cokoli, co bylo výplodem sexu. Navzdory přírodním zákonům reprodukce však jedli ryby, protože věřili, že

tato bytost je nepohyblivě stvořena řekou. Ve 12. a 13. století proti katarům pořádali francouzští králové křížové výpravy, o pár století později zdejší kraj výrazně zasáhla lidová povstání. Historii tohoto dříve chudého regionu odpovídá nejen jídlo, ale i víno. Je v něm cítit země, kterou kořeny révy natáhly až do hroznů, je v něm slunce, které zanechalo v bobulích sladkost dozrání, a když si doma otevřete přivezenou lahev, prožijete vše znovu daleko intenzivněji než při prohlížení fotografií, které neumějí přenášet vůni a nemají dar chuti, jež vám připomene, jaký pokrm jste vínem zapíjeli.

Carcassonne

Do cíle první etapy je to z Castelnaudary 50 kilometrů, já se však obracím a vydávám se po druhém břehu kanálu vstříc naší lodi. Zhruba po 20 kilometrech na zdymadle nasedám na loď a společně připlouváme do stanoviště Carcassonne. Necháme loď napojenou na dobíjení elektřiny a vydáváme se prozkoumat nejzachovalejší středověké pevnostní město v celé Evropě. Od roku 1997 je na seznamu kulturních památek UNESCO. Název pochází z doby, kdy Římané dobyli na tomto místě keltské oppidum a pojmenovali ho Colonia Julia Carcaso. Od té doby až do 14. století město procházelo mnohými přestavbami a dostavbami, ale poté téměř 400 let chátralo. Až v 18. století se architekt Viollet-le-Duc postaral o rozsáhlou rekonstrukci a město tak získalo dnešní podobu.

Největšímu rozkvětu se těšilo ve 12. století a v těch dobách se také v okolí rozšířilo katarské hnutí albigenických. Název města má ale ještě jedno vysvětlení. Když ho Karel Veliký obléhal již pátý rok a jeho obyvatelé byli už vyhladovělí, hradní paní, žena

saracénského krále jménem Carcas, použila lsti. Z posledních zásob nechala vykrmit prase a shodila ho z hradeb přímo před krále Karla. Obléhatelé, sami již notně hladoví, si při pohledu na vykrmené zvíře mysleli, že na hradě musí být velké zásoby potravin, a že obléhání je tedy marné. Zdrčeně se proto obrátili na cestu k domovu. Paní Carcas dala radostně rozeznít všechny zvonky a Karlovo vojsko si na odchodu jen povzdechlo: Dame Carcas sonne – Dame Carcas zvoní.

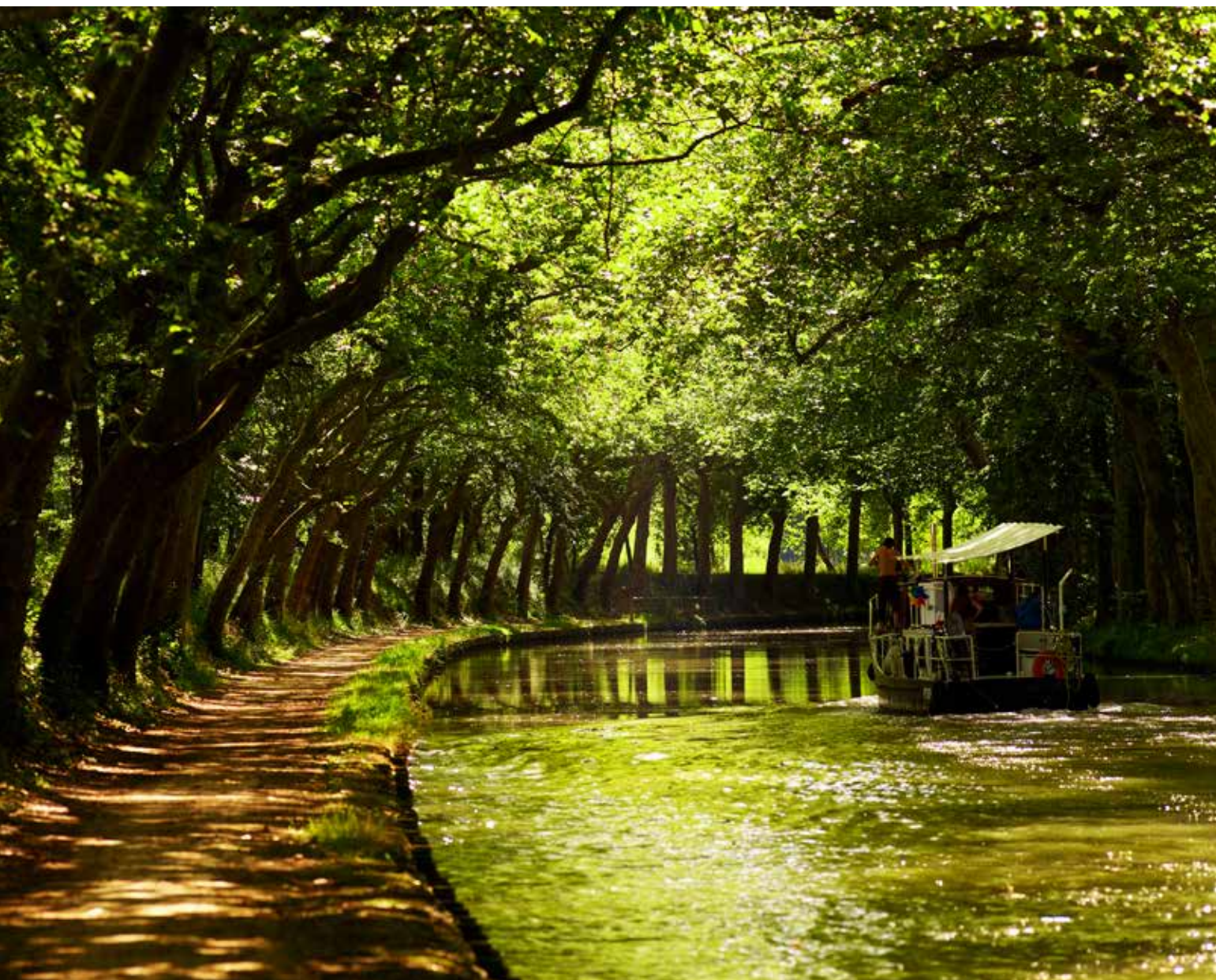
Minervois a Corbières

Na další průzkum vyrazím opět sám. Kolektivní výjízdky znamenají i kolektivní rozhodování, což pro mne znamená ztrátu svobody. Podél kanálu dorazím až k malé vesničce Homps. Kdysi chudá a po křížových výpravách zničená osada se po dokončení kanálu v roce 1681 stala významnou pro lodní dopravu. Její prostorné zdymadlo umožňovalo manévrování lodí a stala se tak

jakousi točnou celého kanálu. A také vstupní branou, kromě Toulouse a Castelnaudary. Odtud jsem se vydal na jih prozkoumat městečko Lézignan-Corbières, které je považováno za středisko vinařského regionu Corbières. V těchto místech totiž kanál kopíruje hranici dvou vinařských regionů. Na jihu právě Corbières a na severu Minervois. Po návratu na loď jsem kolegy přesvědčil o kotvení v Homps, ale dalších dvacet kilometrů do Lézignanu už jsme jeli autem. Obsadili jsme tři stoly v jedné restauraci na náměstíčku. Výběrem vhodného vína jsme se přirozeně neobtěžovali, ve Francii se přece nelze splést. Objednávka zněla dvě karafy místního bílého. Jeho barva byla stejně žlutá jako zuby usměvavé obtloustlé paní majitelky a my si s nábožnou úctou přiložili sklenice ke rtům. Prvek pokory vzápětí vystřídal prvek rozhořčení způsobený nepoživatelností nápoje. Jednohlasně jsme vyprskali a já musel tlumočit nepřijemnou větu: „To víno je pro nás nepitelné, paní,“ řekl jsem

Akce na oslavu výročí konajících se v Toulouse a dalších místech

- 6.–8. srpna: ve městě Lac St Ferréol v Musee & Jardins du Canal du Midi se tři dny budou konat slavnosti na počest obou výročí <http://museecanaldumidi31.blogspot.fr/2015/07/350e-anniversaire-de-la-rigole-dessai.html>
- V září budou v Toulouse v přístavišti Saint-Sauveur spuštěny na vodu staré poštovní lodě. V letech 1673–1858 je tahali koně po potahových stezkách podél kanálu z Toulouse do Sète.
- 1. září: představení na vodě – lodní průvod, cyklovýjízdky podél kanálu (zapůjčení kol zdarma), pirátská pohádka pro děti
- 7.–11. září: v 15. hod., se konají výjízdky na palubě repliky poštovní lodě z roku 1818, Toulouse, přístaviště Saint-Sauveur
- 7.–25. září: výstavba modelů poštovních lodí v Toulouse
- 12.–13. září: prohlídka poštovní lodě, ukázky výroby lan a hrncářská dílna, promítání dokumentu o staviteli Riquetovi pod širým nebem, koncerty námořních písní, divadelní představení pro děti apod.
- 17.–18. září: Dny evropského dědictví (Journées européennes du patrimoine):
- V sobotu 17. září můžete zhlédnout světelnou a akustickou historickou show nad Canalem du Midi v Port de l'Embouchure, kde začíná kanál v Toulouse

praktické informace

Výchozí místo: Castelnaudary, Francie

Obtížnost (1–5) 1

Charakteristika Trasa vede po zpevněných pěšinách podél kanálu a asfaltových silnicích druhé a třetí třídy

Doporučená mapa průvodce Guide n°1 – A vélo le long du canal du Midi, des rigoles et du canal de la Robine edition 2015 (Toulouse–Sète 290 km)

mobilní aplikace o kanále pro Michelin – www.geocanalmidi.com; cyklistické informace o kanále www.tourism-midi-pyrenees.co.uk/le-canal-des-deux-mers/toulouse/tabid/4247/offreid/d9867b50-6d5b-48b9-8f52-8d0ab45b6927/itineraire.aspx

Vhodné kolo krosové i horské

Čelkový počet kilometrů 200

Převýšení 0 m

Turistické zajímavosti Kanál dvou moří, Carcassonne, Béziers – historické centrum, kaskáda zdymadel, zdymadlo Homs, Sète

Doprava autem – z Prahy po dálnici přes Německo do Castelnaudary 1560 km;

letadlem – Přímá letecká spojení do Toulouse uskutečňuje španělská letecká společnost Volotea z Prahy do Toulouse dva lety týdně v pondělí a čtvrtek od 27. 5. do konce října 2016

ceny začínají na 22,9 euru za jednu cestu. Letenky na www.volotea.com

Vlakem – cesta trvá asi 22 hodin např. přes Basilej, Lyon, Marseille do Toulouse.

Stránky francouzského dopravce www.sncf.com

Informace o půjčení plavidla www.hausboty4u.cz, www.dovolenaslodi.cz

Webové stránky www.canaldumidi.cz; http://cz.media.france.fr/cs; www.canaldumidi.fr www.museecanaldumidi.fr; www.plan-canal-du-midi.com

a nedíval se jí do očí. Paní se překvapivě zešířila usmála a potvrdila náš chuťový vkus: „Že jo? Mně také nechutná. A víte proč? Protože je bio. Přinesu vám raději nějakou láhev. Bio nebí, tohle zkrátka dobré víno „nebio“.“ Na stole přistálo lahvové Corbières z odrůd Maccabeu, Vermentino a Marsanne blanc, a to už se docela dalo. A ty dvě karafy nám paní neúčtovala. Prý je nikdy neviděla. Ve Francii se totiž nelze splést.

Béziers

Cesta lodí po kanálu je stejně tak krásná jako nudná – záleží jak pro koho. Pohodář volí polohu vsedě na palubě, cyklista zase v sedle. Rychlost kilometr za pět minut dovoluje vnímat nádherné platany podél vody, zdravít pěší i cyklopocestné, ale přece jen vás to za pár hodin omrzí. A tak se střídáme v jízdě na kole a občas vyrazíme do okolí. Jednou směr Minervois, podruhé zas do Corbières. Cestou kupujeme vzorky vín a průběžně degustujeme. Ve Francii může požit nejen řidič automobilu, ale i lo-

Pozvání na výstavu UNESCO

Pravidelně vás na těchto místech zve na výstavu fotografií, které představují památky a unikátní přírodní celky přesahující významem daleko rámec země svého původu. Zastavte se v létě v národní kulturní památce klášter Plasy severně od Plzně – nejen že se seznámíte s ojedinělou architekturou slavného Jana Blažeje Santiniho a s nově otevřeným Centrem stavitelského dědictví, ještě si prohlédnete kolekci fotografií 14. ročníku výstavy Poznej světové dědictví UNESCO. Výstava s fotografiemi skvostů Švýcarska, rakouského Salcburku, Tuniska a řady zemí jihovýchodní Asie je přístupná po celý červenec až do 26. srpna dle otevírací doby kláštera v prostorách sýpky s Hodinovou věží a ve vstupním areálu do kláštera. Až do 31. července se můžete v Brně také seznámit s lidovými tradicemi pod ochranou UNESCO na výstavě Poznej nehmotné dědictví UNESCO České republiky a Chorvatska, v Galerii Celnice Löw-Beerovy vily, Drobného 22. Fotografie jízdy králů ve Vičnově či hlineckých masopustních obchůzek střídají dubrovnické slavnosti sv. Blažeje, rytířské hry v Sinji, náboženská procesí i různé lidové tance a zpěvy nebo lidová tvořivost v podobě krajkářství, výroby dřevěných hraček nebo medových perníčků. Výstava je přístupná denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin, i bezbariérově. Obě výstavy probíhají pod záštitou České komise pro UNESCO, jste srdečně zváni.

Více na www.unesco-media.in.cz

divod a cyklista. Po předchozí zkušenosti dáváme raději přednost červeným vínům a pořádáme průběžnou několikadenní srovnávací degustaci obou regionů.

Opět jsem zvolil pozici průzkumníka a projíždím městečkem Agde, kterému se říká Černá perla Středozemního moře. Je to kvůli historickým památkám postaveným z čediče, ale i díky bohaté historii. Kanál zde vede v severní části města a je na něm nedaleko nádraží unikátní kulaté zdymadlo o průměru 19 metrů a hloubce 5,20 metru. Jeho zdi jsou rovněž čedičově černé, a kulatý tvar je proto, aby se v něm mohly lodě otočit a vyrazit třemi směry: na západ do Béziers, na východ do jezera Thau a na jih do řeky Hérault. Já se vydávám směrem na Béziers, samozřejmě na kole, abych tam počkal na naši loď. Město založili staří Řekové již v 6. století před naším letopočtem, tedy dříve než Marseille, což znamená, že je

patrně nejstarším městem ve Francii. Dnes je vyhlášené svými okolními vinicemi, špičkovým ragbyovým týmem a slavností koridy La Féria, kdy se kolem 15. srpna do města sjede milion návštěvníků. Pro nás je ale hlavním lákadlem kaskáda osmi zdymadel zvaná Fonseranská stupnice. A nejen pro nás. Je to třetí nejnavštěvovanější turistická atrakce regionu (hned po římském akvaduktu Pont du Gard a středověkém Carcassonne) a nejpůsobivější stavba na kanálu. Má převýšení 21,5 metru a délku 312 metrů. Vychutnáváme si, že jsme středem pozornosti, protože před zraky snad stovky turistů jsme to my, kteří manévrujeme loď a zdoláváme směrem dolů jedno zdymadlo za druhým. Po hodině a půl jedeme dál a já na tomto místě musím chtít nechtě vzpomenout film Tonoucí se stěbla chytá s Louisem de Funèsem. Pamatujete na tu vodní honičku? Slavný komik pluje na loďce po kanálu a najednou se ocitne nad silnicí. Vždycky jsem si myslel, že je to nějaký filmový trik. Jenže není. Plujeme po mostě naplněném vodou a pod námi je kruhový objezd a dost hustý provoz. Za dob Ludvíka XIX. lodní pasažéři určitě shlíželi na koňské povozy.

Sète a konečná stanice Marseillan

Na nejbližším zdymadle beru kolo a čeká mě nejkrásnější cyklistická etapa

do přístavního města Sète. Nádherných 15 kilometrů po hrázi oddělující moře od jezera Than, které je vlastně také moře, se mi zapsalo do „seznamu kulturního dědictví nejhezčích zážitků“. Skoro se mi chce dodat: „Pod patronací UNESCO.“ Ostatně – když tam může být zapsán tanec verbuňk, tak proč ne zážitek? V Sète si sednu na náměstí, v jehož středu je kašna se sochou chobotnice, a vychutnávám si vše, co v takovém případě vychutnat lze. Možná se tomu říká atmosféra, ale to zní až příliš formálně. Nevšímám si kulturních pamětihodností ani nádherné architektury a z mnoha informací mne – nevím proč – zaujalo, že Sète je 146. největším městem Francie. Je to jistě ta nejzbytečnější informace, kterou si lze odtud odnést, ale já nemám chuť na historii a chci se naplno věnovat přítomnosti Benátek Languedocu, jak se městu přezdívá. Není divu. Z jedné strany slané jezero, z druhé moře a k tomu nádherný přístav. Zamířím zpět do konečné stanice plavby – města Marseillan, kam mezitím doplula naše loď. Tam kanál dvou moří končí a ústí do jezera Thau, i když se oficiálně uvádí, že končí v Sète. Ale ono je to vlastně jedno. Odtud je to přes jezero do Sète a do moře jen kousek.

František Jung, manažer pro regionální rozvoj společnosti Visa Europe

Přijímání platebních karet v zahraničí je dnes zcela běžné. Kartami Visa lze platit na desítkách milionů míst ve

Platby kartou v zahraničí

Eva: Plánuji dovolenou, ale nejsem si jista, zda si s sebou vzít platební kartu. Funguje to stejně jako u nás?

více než 200 zemích. Placení kartou v zahraničí je naprosto bezpečné a hlavně pohodlné. Například vám odpadají starosti s plánováním optimálního množství hotovosti na cestu do zahraničí. Po návratu z dovolené tak nemusíte řešit, co se zbytkem místní měny, kterou jste nevyužili. Placení kartou bývá proti směně hotovosti výhodnější a finančně, kurz se totiž přepočítává jako deviza. Díky výpisu transakcí budete mít navíc detailní přehled o svých výdajích. Před cestou do zahraničí se vyplátní stáhnout si do mobilu cestovní aplikaci. Visa Travel Tools App nabízí přehledné informace o tom, kde se dá v zahraničí platit kartou, nasměruje vás k nejbližšímu bankomatu, případně poskytne asistenci při ztrátě platební karty.

– komerční prezentace –